

Tips: opstarten van leernetwerken voor hbo-onderwijs en praktijk in de jeugdzorg met ervaringskennis van gezinnen

Een leernetwerk voor de jeugdzorg, waar hbo-onderwijs en praktijk en gezinnen, samenkomen om met en van elkaar te leren zorgt ervoor dat (toekomstige) beroepskrachten beter toegerust zijn op hun taak. Hierdoor verbetert de hulp en ondersteuning aan kinderen en ouders. Hier vind je kennis over 'wat werkt', tips om zelf een leernetwerk te starten en een voorbeeld uit de praktijk: het leernetwerk Samen Werken, Samen Leren.

Het vormen van een leernetwerk: kennis over wat werkt

Uit onderzoek blijkt dat er verschillende randvoorwaarden en succesfactoren zijn voor leernetwerken (uit de *Factsheet Leernetwerken van de Werkplaats SAMEN*):

Randvoorwaarden:	Succesfactoren:
• Facilitering in tijd en ruimte • Goede organisatie, coördinatie en aansturing • Inbedding in de organisatie en draagvlak	• Het netwerk moet veilig zijn om kennis en ervaringen te delen • Er moet ruimte zijn voor inbreng van alle perspectieven • Drieslag leren (<i>triple loop learning</i>) moet mogelijk zijn • Impliciete kennis moet expliciet gemaakt kunnen worden • Zoek de <i>learning zone</i> op

Leernetwerk voor hbo-onderwijs en praktijk in de jeugdzorg: tips voor de organisatie en uitvoering

De organisatie

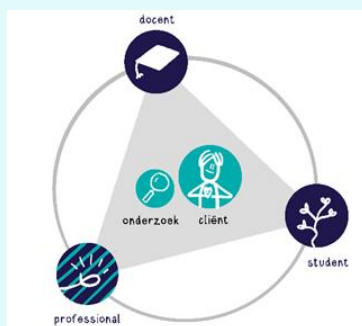
1. Laat in het leernetwerk de vijf verschillende perspectieven samen komen: jeugdprofessionals, toekomstige jeugdprofessionals (studenten), docenten van hogescholen, onderzoekskennis en ervaringskennis van gezinnen.
2. Stel een ontwikkelteam samen voor de vorming van het leernetwerk met deelnemers vanuit de verschillende perspectieven.
3. Neem de tijd en ruimte voor het inrichten van het leernetwerk: elkaar leren kennen en elkaar leren begrijpen en waarderen kost tijd.
4. Bepaal met elkaar het overkoepelende doel van het leernetwerk (bijvoorbeeld het professioneel handelen van (toekomstige) professionals versterken).
5. Maak het leernetwerk niet te groot (ongeveer 15 deelnemers per leernetwerk, met eventueel periodiek grotere bijeenkomsten met deelnemers uit verschillende leernetwerken).
6. Ruim voldoende tijd in voor het leggen van de basis voor gezamenlijk leren: zorg voor een veilig leerklimaat waarin geluisterd wordt naar elkaar en alle deelnemers de ruimte krijgen voor inbreng.
7. Begin klein en bouw het verder uit. Sluit aan bij bestaande leernetwerkstructuren en onderwijsstructuren (zoals een leernetwerk binnen de stage of praktijkmodules).
8. Organiseer intervisie voor de betrokken docenten.
9. Stel een kader op voor het leernetwerk (o.a. een minimum aantal bijeenkomsten of activiteiten per jaar), maar laat daarbinnen ruimte voor differentiatie per praktijkorganisatie.
10. Zorg voor commitment van bestuurders en voldoende tijd voor de betrokken docenten en jeugdprofessionals.

De uitvoering

11. Zorg voor een trekker van het leernetwerk, die de groep enthousiasmeert, herinnert aan de doelen, het leren van de deelnemers bevordert, etc.
12. Geef de studenten de regie voor de organisatie van de leernetwerkbijeenkomsten, begeleid door een docent.

13. Geef de leernetwerken de ruimte om daarbinnen met elkaar het eigen doel vast te stellen.
14. Geef ruimte voor verschillen tussen praktijkorganisaties om het leernetwerk zo in te richten dat het past binnen de organisatiestructuur en cultuur.
15. Laat onderwijs en praktijk het gezamenlijk uitvoeren. Te denken valt aan:
  - de trekkersrol laten uitvoeren door een docent samen met een coördinator van de praktijkorganisatie
  - bijeenkomsten organiseren bij de praktijkorganisatie (en tijdens de praktijken) in plaats van op school
  - aan studenten laten zien dat zowel docent als de praktijkprofessional het leernetwerk belangrijk vinden
16. Zorg dat in iedere bijeenkomst de ervaringskennis van cliënten wordt ingebracht. Bijvoorbeeld:
  - jongere of ouder is vaste deelnemer aan het leernetwerk (via de cliëntenraad of ExpEx)
  - bijeenkomst geleid door een jongerenraad
  - studenten gaan voorafgaand aan (of tijdens) de bijeenkomst in gesprek met jongeren en/of ouders en brengen daar (video) verslag over uit
17. Zorg dat iedere deelnemer binnen het leernetwerk kan 'leren' door afwisselende activiteiten. Bijvoorbeeld:
  - groepsbijeenkomsten waarin de vijf perspectieven samenkomen (of twee of meer perspectieven)
  - docenten laten meelopen in de praktijk
  - praktijkprofessionals gastlessen laten geven op school of als trainingsacteur inzetten
  - onderwijs door/met ervaringsdeskundigen
  - docenten nascholing laten verzorgen in de praktijk
  - gezamenlijk onderwijs ontwikkelen, etc.
18. Zet werkvormen in die aanzetten tot leren door alle deelnemers. Maak gebruik van de kennis die docenten daarover hebben. Te denken valt aan: spiegelbijeenkomsten, moreel beraad, intervisie, casuïstiek bespreken, etc.

Voorbeeld uit de praktijk: het leernetwerk Samen Werken, Samen Leren

In het leernetwerk Samen Werken, Samen Leren wordt samen geleerd en gewerkt door hbo-studenten en docenten en jeugdprofessionals. Daarbij wordt gebruik gemaakt van ervaringskennis van jongeren en hun ouders en wetenschappelijke kennis over de jeugdzorg.

Het leernetwerk Samen Werken, Samen Leren. Dit leernetwerk is opgezet met subsidie van ZonMw door Hogeschool Leiden (projectleiding), De Haagse Hogeschool en jeugdzorgorganisaties uit Zuid-Holland.

Het leernetwerk is verbonden aan de [Werkplaats SAMEN](#).

Met ingang van september 2020 is het leernetwerk een vast onderdeel van het onderwijs voor de derdejaars studenten van de hbo-bachelor Sociaal Werk (profiel jeugd) van Hogeschool Leiden.

Kijk voor meer informatie op: <https://www.hsleiden.nl/transformaties-in-de-zorg-voor-jeugd/onderzoek/samen-werken-samen-leren>